

Pytania dotyczące kryteriów wyboru

1. Ogólna uwaga: kolumna źródło danych: czy to oznacza, że musimy w każdym ze wskazanych rozdziałów odnieść się do danego kryterium, jeśli chcemy uzyskać za o punkty?
Naszym zdaniem nie, ponieważ doprowadzi to do niepotrzebnego powielania treści.
Według UM nie ma konieczności zamieszczenia w każdym ze wskazanych rozdziałów. LGD decyduje w jakich rozdziałach opisz kryteria.
2. Kryterium 1.2. Innowacyjność - z jednej strony w opisie zakresu LSR wskazuje się, że LGD ma wypracować definicję innowacyjności, z drugiej strony w kryteriach ta definicja zostaje podana. Za co zatem będą punkty? Czy punkty będą w tym kryterium przyznane np. za sformułowanie w lokalnych kryteriach wyboru kryterium punktującego innowacyjność? Czy definicja innowacyjności musi być spójna tą wskazaną w kolumnie doprecyzowanie kryterium? Co oznacza animowanie do wdrożenia innowacji?
Pytanie czy w związku z tym musimy zastosować podaną definicję.
LSR ma zawierać definicję innowacyjności. Należy zastosować podaną definicję zgodnie z interpretacją MRiRW - „Kryteria wyboru” - pkt. 6. Innowacyjność powinna być oparta na definicji.
3. Kryterium 1.4 - Kryterium zawiera wymóg częstego korzystania z możliwości kolegiального podejmowania decyzji oraz ograniczenie zakresu czynności co do których zarząd podejmuje decyzje bez konsultacji/uzgodnienia z pozostałymi członkami LGD - czy ten wymóg może zostać spełniony poprzez zapisy w LSR, czy też musi być uregulowany statutowo np. poprzez wskazanie listy czynności (i takie rozwiązanie jest niewskazane, ponieważ statuty powinny być jak najbardziej ogólne)? Jakie działania będą uznane za zachęty do zgłaszania nowych pomysłów/inicjatyw dot. funkcjonowania LGD i wdrażania LSR.
Powinno być szczegółowo opisane w LSR w jaki sposób członkowie LGD mają wpływ na podejmowanie decyzji i w jaki sposób się ze sobą komunikują. Należy zwrócić uwagę, iż wszystkie ważne zmiany dotyczące LSR powinny być szeroko konsultowane.
4. Kryterium 1.5. - jakie formy gwarantują punkty? Co oznacza określenie "przewiduje zachęcanie", jak przewidzieć zgłaszanie? Co oznacza "przewiduje poszukiwanie i kojarzenie"? Przewidzieć czy udokumentować?
Należy postępować zgodnie z interpretacją MRiRW - „Kryteria wyboru” - pkt. 7.
5. Kryterium 1.7 Aktywizacja ludzi młodych oraz 1.8 Aktywizacja seniorów - Czy jeśli LGD ma obecnie w składzie Zarządu osoby do 25 r.ż. lub osoby 60+ to niejako z automatu zostaną mu przyznane punkty, czy koniecznym jest dodatkowo taki np. regulamin Zarządu? Wydaje się, że nie ma potrzeby takich zapisów w Statucie.
Należy postępować zgodnie z interpretacją MRiRW - „Plan Strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027” – pkt. 5.
6. Kryterium 1.7. b) Aktywizacja ludzi młodych - czy w ramach operacji na rzecz lokalnego środowiska młodzieżowego punktowane będą kluby młodzieżowe w ramach EFS+?
tak
7. Kryterium 1.8 b) – Aktywizacja seniorów – czy w ramach realizacji operacji na rzecz seniorów w zakresie: włączenia społecznego, cyfrowego lub innym punktowane będą kluby seniora?
tak
8. Kryterium 1.10. Grupy osób w niekorzystnej sytuacji:
 - a) z jednej strony w opisie zakresu LSR wskazuje się, że LGD ma w oparciu o diagnozę lokalnych potrzeb określić grupy w niekorzystnej sytuacji, z drugiej strony w kryteriach ta definicja zostaje podana. Pytanie czy w związku z tym musimy zastosować podaną definicję?
 - b) Czy jeśli nie planujemy realizacji zakresu PS WPR 8. Włączenie osób w niekorzystnej sytuacji czy musimy wskazywać te osoby, czy możemy tylko odnieść się do grup, które obejmujemy wsparciem w ramach projektów EFS+ i też otrzymamy za to kryterium punkty?
 - c) Czy katalog osób w niekorzystnej sytuacji w związku z zapisami kryterium jest zamknięty, czy też można określić większą liczbę osób w niekorzystnej sytuacji??
 - d) Czy w przypadku wskazania wsparcia innych grup, niż określone w PS WPR, zostaną przyznane punkty za spełnienie kryterium?
 - e) Czy w związku z tym, że WPR ma swoją konkretną definicję osób w niekorzystnej sytuacji, to czy np. premie na rozpoczęcie działalności możemy tylko im przyznać, czy to tylko dodatkowe punkty na etapie oceny z lokalnymi kryteriami?
 - f) Prosimy o szczegółowe wyjaśnienia o co chodzi z tą grupą w kontekście WPR, FEdKiP, ogólnie jak to się ma do całej LSR?

Zgodnie z interpretacją MRiRW:

Wymienione grupy osób w niekorzystnej sytuacji to zamknięty katalog. Oznacza to, że LGD w zakresie PS WPR nie mogą definiować innych grup. Poszczególne grupy mogą zostać zawarte w LSR o ile wynika to z potrzeb zdiagnozowanych na obszarze objętym tym LSR. Zgodnie z PS WPR, w celu właściwego ukierunkowania pomocy rekomenduje się zastosowanie przez LGD przynajmniej części z kryteriów wyboru premiujących w szczególności operacje dedykowane dla mieszkańców obszarów wiejskich, wykluczonych społecznie ze względu na przynależność do grup zdiagnozowanych jako grupy w niekorzystnej sytuacji.

W kwestii dotyczącej definiowania osób w niekorzystnej sytuacji w ramach FEW zwrócono się z prośbą o interpretację ww. zapisów.

9. Kryterium 2.1 Doświadczenie w pozyskiwaniu środków:

- a) kryterium wyklucza wsparcie uzyskane przez LGD w ramach działania 19. PROW 2014-2020, a czy w takim razie realizacja Projektów Grantowych LGD w ramach 11.1 RPO WK-P 2014-2020 jest spełnieniem warunku?
Zgodnie z interpretacją MRiRW: „W kryterium 2.1 wykazać można projekty grantowe realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego pod warunkiem, że ich celem nie było zaspokojenie potrzeb własnych organizacji. Punktowane są projekty/operacje, które w sposób bezpośredni przyczyniają się do poprawy jakości życia społeczności lokalnej. W tym kryterium nie są brane pod uwagę projekty/operacje, na które wsparcie zostało uzyskane przez LGD w ramach działania 19 PROW 2014-2020”.
- b) W zał. c do wniosku wskazuje się „Doświadczenie wnioskodawcy w latach 2016-2022” Czy można uwzględnić tylko zrealizowane, tylko rozliczone, czy również te w trakcie realizacji? Czy wystarczy, że umowa była podpisana w 2022 roku?
Wszystko zależy od tego na jakim etapie jest realizacja projektu. Jeżeli została podpisana umowa to umowa pod warunkiem, że nie została rozwiązana. Jeżeli projekt jest na etapie rozliczenia to należy przedstawić dokumentację z tym związaną.
- c) Czy punktowany będzie projekt pilotażowy EFS, realizowany obecnie przez LGDy wiejskie?
Tak.
- d) Czy punktowana będzie realizacja projektów w perspektywie 2007-2013? Jeśli tak, to co w przypadku, jeśli w tamtym okresie LGD funkcjonowała jako fundacja, która obecnie nie jest już członkiem LGD?
Nie można skorzystać z wcześniejszej perspektywy.
- e) Czy może jako doświadczenie można potraktować pojedyncze projekty objęte grantem realizowane przez organizacje członkowskie LGD w ramach projektu grantowego EFS?
Tak o ile ich realizacja nie zaspokajała potrzeb własnych LGD, a efekt nie może dotyczyć jednostki jednego podmiotu.
- f) Źródło weryfikacji: Dokumentacja dostarczona przez LGD, potwierdzająca wykorzystanie innych źródeł finansowania projektów – czy wystarczy tylko umowa o dofinansowanie, czy jakieś inne jeszcze załączniki?
Wszystko zależy od tego na jakim etapie jest realizacja projektu. Jeżeli została podpisana umowa to umowa pod warunkiem, że nie została rozwiązana. Jeżeli projekt jest na etapie rozliczenia to należy przedstawić dokumentację z tym związaną.

10. Kryterium 2.2 Doświadczenie w realizacji projektów w partnerstwie:

- a) czy tylko chodzi o partnerstwo finansowe?
Należy postępować zgodnie z interpretacją MRiRW - „Kryteria wyboru” - pkt.2.
- b) Co jeśli partner nie był wpisany do umowy o dofinansowanie czy wystarczy zawarte z partnerem porozumienie?
Z założenia partner z którym jest zawarte porozumienie na etapie podpisania umowy jest w niej wykazany wraz z określeniem w jakiej formie i w jakim zakresie jest partnerem.
- c) Jakie dokumenty załączyć, aby uzyskać punkty – czy wystarczy sama umowa?
Wszystko zależy od tego na jakim etapie jest realizacja projektu. Jeżeli została podpisana umowa to umowa pod warunkiem, że nie została rozwiązana. Jeżeli projekt jest na etapie rozliczenia to należy przedstawić dokumentację z tym związaną.

11. Kryterium 3. Reprezentatywność składu organu decyzyjnego:

"Skład organu decyzyjnego jest adekwatny do stwierdzonych grup interesariuszy LSR. W składzie organu decyzyjnego znajdują się: a) przedstawiciele zdiagnozowanych na obszarze objętym LSR grup interesów"

- a) Pytanie: czym różni się pojęcie "grupa interesariuszy" od "Grupy interesów", które w warunkach dostępu zostały zrównane z sektorami?

Zgodnie z interpretacją MRiRW zawartą w piśmie z 01.02.2023: „Przez grupę interesu należy rozumieć grupę jednostek połączonych więzami wspólnych interesów lub korzyści publicznych, gospodarczych albo społecznych.”

- b) Z jakiego dokumentu ma wynikać ta przynależność?
Zgodnie z załącznikiem A do formularza wniosku.
- c) Przedstawiciel ludzi młodych lub seniorów - czy wystarczy nr PESEL z deklaracji członkowskiej stwierdzający, że posiadamy takiego reprezentanta czy też jakiś zapis w dokumentach LGD?
Pesel wystarczy (który jest w deklaracji).
- d) Jeśli chodzi o przedstawiciela/kę KGW / OSP - czy wystarczy bycie członkiem KGW / OSP czy też KGW / OSP musi być formalnym członkiem LGD i ma swojego przedstawiciela zagwarantowanego w Radzie?
KGW/OSP chcąc mieć swojego przedstawiciela w Radzie musi być formalnie członkiem LGD.
- e) Jakiego rodzaju dokumenty mają potwierdzać przynależność do danej grupy interesu oraz wiek?
Przynależność do danej grupy interesu oraz wiek może potwierdzić np. deklaracja członkowska.
- f) Członek organu decyzyjnego LGD jest przedstawicielem grupy osób w niekorzystnej sytuacji zdiagnozowanej na obszarze objętym LSR (załącznik B) - czy jeśli w definicji tych grup są kobiety, czy to oznacza, że za każdą kobietę w radzie 1 pkt (nie więcej niż 2 pkt)?
Punkt przyznawany będzie dla jednego członka Rady LGD będącego przedstawicielem grupy kobiet.
- g) Czy Radny jest w pkt. a) uznany jako 1 pkt?
Radny w pkt a) jest uznany jako 1 pkt.
12. Kryterium 4. Dywersyfikacja źródeł finansowania LSR.
- a) Czy wskazanie w LSR dodatkowych źródeł finansowania będzie obligowało LGD do ich pozyskania? Należy wziąć pod uwagę fakt, że LGD może wnioskować o inne środki, natomiast nie ma gwarancji ich otrzymania
- b) Czy określono minimalną wartość projektu, który należy „uwzględnić”?
Należy postępować zgodnie z interpretacją MRiRW- „kryteria wyboru”- pkt. 4.
13. Kryterium 5 (5.1-5.8)
- a) Czy w LSR – należy odnieść się do każdego z tych kryteriów? Czy eksperci otrzymają zestawy odpowiednich danych
Należy postępować zgodnie z interpretacją MRiRW- „kryteria wyboru”- pkt. 5.
Ekspert otrzymają dane niezbędne do oceny wniosków.

Pytania dotyczące warunków dostępu

WYMAGANIA DOTYCZĄCE TWORZENIA I FUNKCJONOWANIA LGD

LSR będzie realizowana przez LGD:

- działającą jako stowarzyszenie posiadające osobowość prawną i spełniającą wymagania określone w art. 4 ustawy RLKS;
 - Czy LGD musi pozmieniać zapisy w statucie i wpisać adekwatne do nowego okresu podstawy prawne? Większość LGD ma zapisy odnoszące się do Dz.U. z 2015 r. poz. 378 ad. ustawy RLKS (obecnie Dz.U. 2022 poz. 943), ponadto Rozporządzenia 1303/2013 i innych aktów prawnych
 - czy zapis w statucie: "Stowarzyszenie posiada osobowość prawną i działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o Stowarzyszeniach (tj. Dz.U. 2020 poz. 2261 z późn.zm.), ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. 2022 r. poz. 943 z późn. zmianami) oraz niniejszego Statutu" jest wystarczający, czy LGD musi w statucie się powołać na ten konkretny art. 4.?
 - W wielu statutach są zapisy o parytetach dot. Rady LGD 49% grupa interesu, 50% instytucje publiczne wynikające wprost z rozporządzenia 1303/2013, są też inne różne zapisy nie odnoszące się do okresu 2021-2027.
 - Jak powinny wyglądać zapisy statutu wobec trwającego jeszcze okresu 2014-2020 i wydłużonego PROW? Ponadto od razu rodzi się pytanie co z regulaminem Rady LGD?
 - Czy prawidłowym będzie przyjęcie osobnych regulaminów dla okresu 2014-2020 oraz 2021-2027?

Zgodnie z interpretacją MRiRW:

Art. 4 ust 4 ustawy RLKS wyraźnie stanowi, że LGD, oprócz organów wymaganych na podstawie art. 11 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach, jest obowiązana posiadać organ, do którego właściwości należy:

- a) wybór operacji w rozumieniu art. 2 pkt 9 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz art. 2 pkt 4 rozporządzenia 2021/1060, zwanych dalej „operacjami”, które mają być realizowane w ramach LSR, oraz
- b) ustalenie kwoty wsparcia

– zgodnie z art. 34 ust. 3 lit. f rozporządzenia nr 1303/2013 oraz art. 33 ust. 3 lit. d rozporządzenia 2021/1060, zwany dalej „radą”, chyba że w statucie LGD przewidziano, że zadania te należą do właściwości zarządu.

Mając powyższe na uwadze, w statucie LGD powinny się znaleźć aktualne podstawy prawne odnoszące się do przepisów, na podstawie których LGD funkcjonują i spełniają wymagania określone w tym punkcie. Tym samym bieżący statut powinien zostać zaktualizowany tak, aby obejmował podstawy prawne wynikające zarówno z rozporządzenia 1303/2013 jak i rozporządzenia 2021/1060.

Prawidłowe będzie również przyjęcie osobnych regulaminów Rady dla okresu 2014-2020 oraz 2021-2027.

- 2. posiadającą organ decyzyjny, w którym żadna pojedyncza grupa interesu nie kontroluje procesu podejmowania decyzji;
 - a) Kryterium jest niejasne. Co to oznacza, że żadna pojedyncza grupa interesu nie kontroluje? Dzisiaj mamy zapis wynikający z 1303/2013 „ani władze publiczne – określone zgodnie z przepisami krajowymi – ani żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49 % praw głosu” – jak to powinno zatem być w przyszłym okresie? W jaki sposób to kryterium będzie analizowane, że zostało spełnione?
 - b) Czy tutaj powinniśmy zachować jakieś konkretne proporcje – są jakieś ograniczenia procentowe?

Oczekujemy na interpretację MRiRW na ww. pytanie.

- 3. w skład której z każdej gminy wchodzi przedstawiciele lokalnych grup interesów społeczno-gospodarczych reprezentujących interesy sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego (co najmniej po 1 przedstawicielu odnośnej grupy interesu z każdej gminy).
 - a) Czy sektor to grupa interesu? W obecnym okresie nie mieliśmy utożsamiać sektora jako grupy interesu.
Przez grupę interesu należy rozumieć grupę jednostek połączonych więzami wspólnych interesów lub korzyści publicznych, gospodarczych albo społecznych. Podobnie jak w obecnym okresie, nie należy jej zawsze utożsamiać z sektorem.
 - b) Obecnie w statutach wielu LGD ale również w deklaracjach członkowskich zapisy odnoszą się do sektora: publicznego, społecznego, gospodarczego oraz mieszkańców, a nie grup interesu. Czy taki zapis = niespełnienie warunku?
Posługiwanie się ww. określeniami jest nieprecyzyjne zatem LGD powinny dążyć do wprowadzenia korekt w swoich statutach, jednak jeżeli z innych informacji w statucie będzie wynikało spełnienie wymagań wynikających z obowiązujących przepisów prawa nieścisłość ta nie będzie stanowiła podstawy do stwierdzenia niespełnienia warunków dostępu. Należy przy tym zauważyć, że przyporządkowanie poszczególnych członków LGD do odpowiedniej grupy interesów następuje w załączniku A i D do wniosku o wybór LSR.
 - c) Czy ten warunek wymaga zmiany deklaracji członków? Wcześniej członkowie przypisywali się do sektorów, a nie do grup interesów. Czy teraz mamy sektory zrównać z grupami interesów?
W opinii UM wszystkie obecnie obowiązujące dokumenty związane z deklaracjami członków LGD należy zweryfikować i odpowiednio dostosować do obowiązujących przepisów i nowej perspektywy. Tym samym mogą ulec zmianie deklaracje. Podobnie jak w obecnym okresie, nie należy grupy interesu zawsze utożsamiać z sektorem.
 - d) Czy w związku ze zmianą nazewnictwa "sektor" na "grupa interesu sektora" będzie konieczność dostosowania deklaracji członkowskich, tak aby były wskazane na nich grupy interesu danego sektora? Czy wystarczy zrobić uchwałę Walnego która z automatu będzie zmieniała nazwy sektorów?

Odpowiedź j.w.

- e) Ponadto w sytuacji gdy mieszkańców mamy wskazanych jako grupę interesu sektora społecznego to w odniesieniu do Rady LGD, gdzie w zasadzie większość (a w wielu przypadkach 100%) członków Rady jest jednocześnie mieszkańcem obszaru LSR należy by uznać, że cała Rada stanowi grupę interesu co = niespełnienie warunku nr 3?

Zgodnie z interpretacją MRiRW:

Przepisy dotyczące grup interesu mają na celu zapewnienie, iż każda z grup interesu zdiagnozowana na obszarze objętym LSR (nie tylko grup interesu trzech sektorów) będzie w LGD reprezentowana i będzie miała zapewniony udział w procesie podejmowania decyzji. Wyłanianie grupy obejmującej wszystkich mieszkańców obszaru w tym kontekście nie ma zatem uzasadnienia

- f) Czy wobec przyjętych w warunku 4 założeń, LGD powinno badać grupy interesu na poziomie zarówno składu członków jak i każdego WZC? Czy takie mechanizmy powinny być w statutach?

Oczekujemy na interpretację MRiRW na ww. pytanie.

Inne pytania:

- i. czy podobnie jak dzisiaj w przypadku sektora publicznego (zwłaszcza jeśli chodzi o Radę LGD) powinniśmy do niego zaliczać osoby zatrudnione na stanowiskach kierowniczych w JSFP?

Zgodnie z interpretacją MRiRW:

Zgodnie ze wskazówkami z załącznika nr 2 do Regulaminu wyboru LSR.

- ii. organizacje społeczno-zawodowe rolników, w tym koła gospodyń wiejskich – czy mamy tutaj na myśli tylko KGW zarejestrowane w ARiMR czy wszystkie inne np. zarejestrowane w KRS? Co z KGW nie wykazanymi w żadnej ewidencji?

Zgodnie z interpretacją MRiRW:

Ustawa z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników (Dz. U. z 2022 r. poz. 281) przewiduje różnorodne organizacje rolników. KGW obecnie prowadzą działalność na podstawie różnorodnych rozwiązań prawnych, jednak wszystkie są organizacjami pozarządowymi. Niektóre z nich są samodzielnymi osobami prawnymi zarejestrowanymi w KRS albo w rejestrze prowadzonym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, ale prawdopodobnie mogą jeszcze istnieć też takie KGW, które stanowią jednostkę organizacyjną kółek rolniczych (choć nie ma już podstawy prawnej do utworzenia takich nowych KGW). KGW nieposiadające osobowości prawnej, a będące jednostką organizacyjną innej organizacji, mogą być reprezentowane przez tę organizację.

- iii. inne dobrowolne zrzeszenia i ruchy obywatelskie – czy członkiem LGD mogą być zatem takie podmioty jak kluby seniora, koło emerytów, rada rodziców, miłośnicy dwóch kółek, etc. – co ma regulować ich członkostwo w LGD?

Zgodnie z interpretacją MRiRW:

W opinii MRiRW członkiem stowarzyszenia jakim jest LGD mogą być osoby fizyczne jak i osoby prawne. W związku z tym aby zostać członkiem LGD organizacja taka powinna posiadać osobowość prawną. Tym niemniej, mając na uwadze cele i charakter działalności LGD, należy rozważyć współpracę LGD z podmiotami nieposiadającymi osobowości prawnej lub grupą interesu osób fizycznych będących członkami LGD.

- iv. co decyduje o przyporządkowaniu do grupy interesów danego sektora? Deklaracja członkowska? Np. osoba prowadząca działalność gospodarczą, będąca sołtysem i prezesem lokalnego stowarzyszenia – składa do LGD deklarację członkowską jako przedstawiciel stowarzyszenia, więc reprezentuje w LGD grupę interesu sektora społecznego?

Oczekujemy na interpretację MRiRW na ww. pytanie.

- v. Rolnik - to jakiego sektora należy? Jaka jest definicja rolnika? Jakie dokumenty musi przedstawić?

Według definicji KRUS rolnik to pełnoletnia osoba fizyczna zamieszkująca i prowadząca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jego posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osoba, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia.

Przynależność do określonych sektorów powinno być uzależnione w tym przypadku od zakresu działalności i formy ubezpieczenia.

4. posiadającą plan komunikacji z lokalną społecznością (przygotowany zgodnie ze standardem minimum opracowanym przez Samorząd Województwa, jeśli taki zostanie sporządzony) – czyli odrębny dokument od LSR, zawierający: indykatywny budżet przewidziany na działania komunikacyjne, ze wskazaniem głównych kategorii wydatków¹,
- Plan komunikacji uwzględnia realizację obowiązków komunikacyjnych beneficjentów EFSI wynikających z art. 50 ust. 1 rozporządzenia UE 2021/1060 oraz zasad komunikacji, zgodnie z informacjami przekazanymi LGD przez właściwe IZ oraz księgą wizualizacji w zakresie PS WPR

Pytanie: Jak rozumieć przypis: przy założeniu minimalizacji wydatków na gadżety reklamowe oraz publikacji wymagających druku - kiedy warunek będzie spełniony?

Zgodnie z interpretacją MRiRW:

Zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej, szczególnie w ramach EFS+, należy unikać wydatków na gadżety reklamowe oraz publikacji wymagających druku. Mając jednak na uwadze specyfikę podejścia LEADER, w szczególności specyfikę grupy interesariuszy (odbiorców) działań LGD w zakresie aktywizacji np. seniorów lub osoby wykluczone cyfrowo (bez dostępu do internetu lub urządzeń cyfrowych) należy przewidzieć wydatki tego typu tylko w wyjątkowych okolicznościach, tzn. tylko wtedy gdy nie jest możliwe dotarcie z odpowiednim przesłaniem do odbiorców w inny sposób. Oznacza to, że każdy planowany wydatek tego typu będzie wymagał gruntowanego uzasadnienia.

5. posiadającą plan komunikacji z lokalną społecznością (..)

Pytanie: Czy Plan komunikacji powinien zawierać propozycje komunikacji z lokalną społecznością, o które ta społeczność nie prosi? Czy dopuszcza się zobowiązanie LGD do organizacji wydarzeń z podmiotami, które nie są formalnymi partnerami LGD – nie podlegają im. Jak LGD ma wywiązać się z warunku, skoro nie ma formalnych podstaw by druga strona w ogóle współpracę podjęła. Czym innym jest aktywizacja tych osób/podmiotów, a czym innym zobowiązanie obu stron do wspólnej organizacji zadania. Każdy obszar jest inny i Plan komunikacji powinien uwzględniać kanały komunikacji, jakie podczas konsultacji społeczność wskazała jako preferowane, sprawdzalne. LGD może na podstawie doświadczeń z lat poprzednich zaproponować nowy kanał, ale też on musi wynikać z potrzeby i być zasadny. Wydatkowanie środków unijnych powinno być celowe, zasadne i racjonalne. Zatem jaka jest podstawa wydatkowania środków na coś co nie jest potrzebne, zasadne i ostatecznie nie przyniesie zamierzonych efektów?

Zagadnienie to zostało omówione podczas spotkania informacyjnego w Urzędzie Marszałkowskim w dniu 22.03.2023 r. Prezentacja „Proces wyboru LSR, Standard minimum do Planu komunikacji z lokalną społecznością dla województwa kujawsko-pomorskiego” znajduje się pod adresem: <https://mojregion.eu/rpo/rlks/konkurs-na-wybor-lsr-2023/spotkanie-dotyczace-konkursu-na-wybor-lsr-22-marca-2023-r/>

6. która udokumentowała przygotowanie LSR w sposób partycypacyjny tj. zgodny z wymaganiami dla rozdziału III LSR, określonymi w załączniku nr 3 do regulaminu.

- a) Co to znaczy udokumentowała – kiedy warunek zostanie spełniony? Jakie dokumenty należy zgromadzić? Załącznik nr 3 nie zawiera szczegółowych informacji w tym zakresie: czy wystarczy np. lista obecności, informacja ze strony www, że prowadzona była ankieta internetowa, czy potrzebny jest jakiś konkretny dokument?

Należy załączyć kopie dokumentów potwierdzających partycypacyjny charakter LSR. To LGD decyduje jakie dokumenty przekaże, aby potwierdzić spełnienie tego warunku dostępu.

- b) Co oznacza wykorzystanie adekwatnych do potrzeb partycypacyjnych metod konsultacji na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR – kluczowy etap ...? Kiedy warunek będzie spełniony?

Zgodnie z interpretacją MRiRW:

LSR powinien zostać przygotowany w sposób partycypacyjny. Wynika to z art. 32 ust. 1 lit. b rozporządzenia 2021/1060, co ma swoje odzwierciedlenie w załączniku nr 3 do Regulaminu konkursu na wybór LSR. W części

¹ Przy założeniu minimalizacji wydatków na gadżety reklamowe oraz publikacji wymagających druku.

dotyczącej rozdziału III LSR wskazane są wymagania jakie należy spełnić, aby LSR miał partycypacyjny charakter. Partycypacyjne metody konsultacji muszą być dostosowane do grup odbiorców do których kierowane są konsultowane dokumenty. Nie można np. planować konsultacji w formie elektronicznej do grup wykluczonych cyfrowo, gdyż przekaz ze swej natury nie będzie skuteczny a sednem konsultacji jest poznanie opinii podmiotów, do których są kierowane. W tym celu należy przeanalizować grupy odbiorców i dobrać do ich możliwości adekwatne kanały komunikacji np. lokalną prasę, tablice ogłoszeń, ogłoszenia parafialne z informacją gdzie znaleźć dokumenty podlegające konsultacjom itp. chyba, że nie stwierdzono żadnych ograniczeń w przekazie za pośrednictwem internetu, w tym mediów społecznościowych itp.

- c) Opis rozdziału 3 nie wskazuje ile metod partycypacji należy zastosować. Jedno LGD uzna, że jedna metoda spełnia warunek, ktoś inny wykorzysta kilka metod. Prosimy o informację, jak będzie interpretowany ten zapis.

Odpowiedź j.w.

- d) Dlaczego w karcie oceny wniosku w części dot. spełnienia warunków dostępu, wskazana jest konieczność wykorzystania przez LGD co najmniej 3 partycypacyjnych metod konsultacji na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR, jeśli nie zostało to określone jako wymóg w warunkach dostępu oraz nie wynika z art. 32 rozporządzenia 2021/1060?

Zgodnie z pismem MRiRW:

W trakcie projektowania i uzgodnień dokumentacji konkursowej na wybór LSR uwzględniliśmy Państwa sugestie zmian w zał. nr 3 do Regulaminu konkursu na wybór LSR. Znieśliśmy obligatoryjne wykorzystanie co najmniej 3 partycypacyjnych metod konsultacji na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR. Słowa „co najmniej 3” zastąpione zostały słowami „adekwatnych do potrzeb”.

W zał. nr 6 Karta oceny wniosku do Regulaminu konkursu, w zakładce B2 Warunki dostępu omyłkowo pozostała jednak treść:

„LSR zawiera w szczególności informacje dotyczące:

- 1) przebiegu przeprowadzenia konsultacji LSR ze społecznością lokalną,
- 2) wykorzystania co najmniej 3 partycypacyjnych metod konsultacji na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR,
- 3) dokonania analizy przyjęcia bądź odrzucenia wniosków z konsultacji,
- 4) wykorzystania danych z konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze objętym LSR do jej opracowania.”

przez co nastąpiła rozbieżność z wprowadzonymi zmianami w pozostałych załącznikach do Regulaminu konkursu.

W związku z powyższym, proszę nie traktować błędnie pozostawionego w Karcie oceny wniosku wymogu dotyczącego co najmniej 3 partycypacyjnych metod konsultacji za konieczny do spełnienia przez LGD. Dla spełnienia warunku dostępu wystarczające będzie zastosowanie przez LGD jednej, adekwatnej do potrzeb, partycypacyjnej metody konsultacji.

Inne warunki dostępu

1. WARUNEK: Statut LGD potwierdza inkluzywny charakter działalności stowarzyszenia tj. przewiduje: a) otwartość stowarzyszenia na nowych członków

Pytanie: co ma potwierdzać ten warunek, czy wystarczy stwierdzenie, że LGD jest otwarta na nowych członków?

Rozumiemy, że zapis w statucie mówiący, że „członkiem Stowarzyszenia może być: osoba fizyczna, posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych, nie pozbawiona praw publicznych, która działa na rzecz rozwoju obszaru objętego działaniem LGD”, nie przeczy inkluzywnemu charakterowi LGD?

Cytowany zapis nie przeczy inkluzywnemu charakterowi LGD, natomiast w statucie LGD powinny dodatkowo znaleźć się zapisy potwierdzające, że członkostwo w stowarzyszeniu jest powszechne i dostępne dla każdego.

2. WARUNEK; LSR są opracowane w oparciu o właściwe dokumenty planistyczne (...)

Pytanie: Co oznacza określenie: "właściwe dokumenty planistyczne, strategie ...lub strategie"? Jakże dokładnie?

Zagadnienie to zostało omówione podczas spotkania informacyjnego w Urzędzie Marszałkowskim w dniu 22.03.2023 r. Prezentacja „Opracowanie lokalnych strategii rozwoju w oparciu o dokumenty planistyczne, analiza potrzeb i potencjału lokalnych strategii rozwoju” zamieszczona została pod adresem:

<https://mojregion.eu/rpo/rfks/konkurs-na-wybor-lsr-2023/spotkanie-dotyczace-konkursu-na-wybor-lsr-22-marca-2023-r/>

3. WARUNEK: LSR zawiera wskazanie zdiagnozowanych na obszarze objętym LSR grup w niekorzystnej sytuacji, które uzyskają wsparcie w jej ramach oraz opis stosowanego podejścia do każdej z tych grup (Określenie grup osób w niekorzystnej sytuacji oraz ich wsparcie musi być uzasadnione, tzn. wynikać z analizy ludności zamieszkującej obszar objęty LSR oraz ich potrzeb. Samo zdefiniowanie grup w niekorzystnej sytuacji w sposób obejmujący całą ludność obszaru LSR nie będzie spełnieniem kryterium dostępu)
Pytanie: znów powraca pytanie - to mamy określić grupy? Czy LGD sama może ustanowić grupę osób w niekorzystnej sytuacji (wynikła ona nam przecież podczas spotkań), czy musi dla WPR korzystać z definicji z WPR i tylko dla tej grupy kierować zadania? Ale jakie? Jak to się ma do premii?
Zgodnie z interpretacją MRiRW:
 Wymienione grupy osób w niekorzystnej sytuacji to zamknięty katalog. Oznacza to, że LGD w zakresie PS WPR nie mogą definiować innych grup. Poszczególne grupy mogą zostać zawarte w LSR o ile wynika to z potrzeb zdiagnozowanych na obszarze objętym tym LSR. Zgodnie z PS WPR, w celu właściwego ukierunkowania pomocy rekomenduje się zastosowanie przez LGD przynajmniej części z kryteriów wyboru premiujących w szczególności operacje dedykowane dla mieszkańców obszarów wiejskich, wykluczonych społecznie ze względu na przynależność do grup zdiagnozowanych jako grupy w niekorzystnej sytuacji.
 W kwestii dotyczącej definiowania osób w niekorzystnej sytuacji w ramach FEW zwrócono się z prośbą o interpretację ww. zapisów.
4. WARUNEK: w LSR przewidziano działania integracyjno-aktywizujące kierowane do społeczności lokalnej, które potwierdzają inkluzyjny charakter działalności LGD
Pytanie: Jakie przewidzieć działania integrująco-aktywizujące, które potwierdza inkluzywność LGD? Czy mogą być to działania z Planu Komunikacji?
Zgodnie z interpretacją MRiRW:
 W kwestii działań integracyjno – aktywizujących kierowanych do społeczności lokalnych należy rozumieć działania, które będą poszerzać i pogłębiać zaangażowanie lokalnej społeczności we wdrażanie LSR.
 Działania integracyjno-aktywizujące mają być kierowane do społeczności lokalnej a ich cele mogą być różnorodne: mogą integrować członków społeczności ze sobą (przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu), mogą zachęcać do współpracy z LGD, do zaangażowania w projekty realizowane przez LGD w roli uczestników, wspierać osoby w powrocie na rynek pracy itp. Zaangażowanie członków społeczności w jej życie społeczne z pewnością przełoży się także w zaangażowanie we wdrażanie LSR.

Pytania dotyczące składu LGD, w tym organu decyzyjnego

- 1) Definicja grup interesów równająca je z sektorami społecznym, publicznym, gospodarczym oraz interpretacja MRiRW z dn. 01.02.2023 mówiąca o tym, że członek LGD który jest reprezentuje mieszkańców, ale prowadzi działalność gospodarczą lub pełni jakąś funkcję typu softys radny powinien być obligatoryjnie zakwalifikowany do sektora odpowiednio gospodarczego lub publicznego.
 Proszę o wyjaśnienie co to oznacza, czy mamy teraz wszystkich naszych członków stowarzyszenia poprosić o nowe deklaracje, aby zaktualizowali swój status, czy też tylko po jednym z gminy i sektora, którego dane przedłożymy do udokumentowania warunku "LGD, w skład której z każdej gminy wchodzi przedstawiciele lokalnych grup interesów społeczno-gospodarczych reprezentujących interesy sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego (co najmniej po 1 przedstawicielu odnośnej grupy interesu z każdej gminy)?
W opinii UM wszystkie obecnie obowiązujące dokumenty związane z deklaracjami członków LGD należy zweryfikować i odpowiednio dostosować do obowiązujących przepisów i nowej perspektywy. Tym samym mogą ulec zmianie deklaracje. Ponadto w załączniku D do wniosku o wybór należy uwzględnić wszystkich członków LGD.
- 2) Co z Radą na nowy okres? Jeśli dzisiaj dokonujemy zmiany składu wówczas jest on każdorazowo akceptowany przez Wydział RLKS. Teraz będą nam się nakładały 2 okresy, czy dokonując zatem zmiany pod nowy okres też trzeba będzie mieć wcześniej akceptację RLKS, a więc uznać należy, że Rada spełnia wszystkie wymagania nowego okresu? Oczywiście wraz z wnioskiem o akceptację zmian składu Rady LGD zawrze informację, że Rada będzie wybierała projekty zarówno dla okresu 2014-2020 oraz 2021-2027.
Skład Rady LGD powinien być zgodny w z przepisami obowiązującymi w nowej perspektywie. Należy wówczas przyjąć obowiązujący załącznik nr 4 Dane wszystkich członków organu decyzyjnego wnioskodawcy dla perspektywy 2014-2020 oraz załącznik nr A do formularza wniosku dla perspektywy 2023-2027. Należy również pamiętać o regulaminach funkcjonowania rady, które powinny obejmować obowiązujące dla nowej perspektywy zapisy. Ponadto należy pamiętać, że zmiany w składzie

Rady LGD nie mogą spowodować zmniejszenia liczby punktów otrzymanych przez LGD w poszczególnych kryteriach w ramach oceny LSR w perspektywie 2014-2020.

- 3) Załącznik nr D Wniosku o wybór - Identyfikacja członków reprezentujących grupy interesu w poszczególnych gminach – czy tutaj załączamy dokumenty tak jak na wsparciu przygotowawczym tj. po jednym reprezentancie każdej z 3 grup interesu z każdej gminy czy wszystkich ponad 60 członków LGD?
Należy uwzględnić wszystkich członków LGD.
- 4) Pyt. do zał. A do formularza wniosku: W jakiej sytuacji można uznać, że członek Rady reprezentuje jakiś podmiot, np. KGW? Czy musi być on członkiem organów statutowych danego podmiotu? Co, jeśli jest członkiem KGW, które nie jest zarejestrowane? Jaki jest katalog dokumentów, które będą uznawane za potwierdzenie przynależności do danej grupy interesu? Czy może być to oświadczenie członka Rady? Czy może chodzi tutaj o podmiot, który członek rady reprezentuje w LGD zgodnie z deklaracją członkowską?
Nie ma przepisów, które by definiowały czy grupa interesów musi być sformalizowana czy też nie. Dopuszczalne jest zatem oświadczenie członka rady.
- 5) Pyt. do zał. A do formularza wniosku - na przykładzie: Członek Rady zgodnie z deklaracją członkowską reprezentuje sektor gospodarczy. Natomiast jest on również Radnym Rady Miejskiej. Czy zatem w kolumnie 4 wskazujemy sektor gospodarczy, a w 5 grupę interesu sektora publicznego? Co wtedy należy wskazać w kolumnie 7: gmina czy nie dotyczy? Co należy wskazać w kolumnie 8: nazwę reprezentowanej firmy czy Radę Miejską?
Zgodnie z interpretacją MRiRW Radny Rady Miejskiej zobligowany jest reprezentować sektor publiczny. W kolumnie 4 załącznika A należy wykazać sektor publiczny a w kolumnie 8 (Nazwa reprezentowanego podmiotu) wskazać Radę Miejską. W kolumnie 5 należy określić pozostałe grupy interesu, których przedstawicielem jest członek rady LGD.
- 6) Czy w przypadku członków Rady, w celu weryfikacji, że żadna pojedyncza grupa interesu nie kontroluje procesu podejmowania decyzji, należy każdego z członków „weryfikować” pod kątem przynależności do każdej z możliwych grup interesu, tj. np. przedstawiciel sektora społecznego (wg deklaracji członkowskiej) jest też sołtysem, więc „liczymy” takiego członka jako przedstawiciela 2 grup interesu? Analogicznie weryfikujemy wszystkich członków i sprawdzamy, czy któraś z grup interesu nie przeważa w Radzie? Biorąc pod uwagę, że zwykle większość lub nawet 100% członków Rady jest mieszkańcami obszaru objętego LSR, to zgodnie z warunkami dostępu powinniśmy ich traktować jako grupę interesu sektora społecznego, co powinno skutkować niespełnieniem przez LGD jednego z warunków dostępu.
Zgodnie z interpretacją MRiRW „Przepisy dotyczące grup interesu mają na celu zapewnienie, iż każda z grup interesu zdiagnozowana na obszarze objętym LSR (nie tylko grup interesu trzech sektorów) będzie w LGD reprezentowana i będzie miała zapewniony udział w procesie podejmowania decyzji. Wylanianie grupy obejmującej wszystkich mieszkańców obszaru w tym kontekście nie ma zatem uzasadnienia.”
- 7) Czy członkiem Rady może być mieszkaniec spoza obszaru LGD? Teoretycznie tak, ponieważ jeżeli jest reprezentantem podmiotu będącego członkiem LGD, to jego miejsce zamieszkania nie ma w zasadzie znaczenia?
Członkiem LGD nie może być mieszkaniec spoza obszaru LGD, chyba, że reprezentuje podmiot, który działa na terenie danej LGD.
- 8) Czy na etapie składania wniosków o granty do LGD będą obowiązywały ograniczenia dotyczące tego, że Wnioskodawca nie może być powiązany z członkami zarządu stowarzyszenia LGD i pracownikami Biura LGD?
Tę kwestię regulują zapisy umowy ramowej: § 6 pkt 1 lit. f. LGD zobowiązana jest do: „zatrudnienia osób niezbędnych do prawidłowego wdrażania i zarządzania LSR, z zastrzeżeniem, że na podstawie umów o pracę lub umów cywilnoprawnych, których przedmiotem jest wykonywanie obowiązków związanych z funkcjonowaniem biura, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 1, nie mogą być zatrudniane osoby, które:
- świadczą odpłatne doradztwo na rzecz podmiotów ubiegających się o wsparcie realizacji operacji lub grantobiorców w ramach LSR,
 - są członkami organu decyzyjnego LGD,
 - pełnią funkcje w organach podmiotów ubiegających się o wsparcie na realizację operacji⁴ w ramach wdrażania LSR lub u podmiotów ubiegających się o powierzenie grantu w ramach projektu grantowego,
 - ubiegają się o wsparcie na realizację operacji w ramach wdrażania LSR lub o powierzenie grantu w ramach projektu grantowego,”
- Ograniczenia w tym zakresie sformułowane zostaną również w warunkach udzielenia wsparcia oraz w umowach grantowych pomiędzy ZW a LGD.**
- 9) Czy do grupy interesu publicznego będzie zaliczany pracownik np. urzędu gminy lub starostwa powiatowego? Czy w przypadku jednostek organizacyjnych JST do grupy interesu publicznego będziemy zaliczać pracowników na kierowniczych stanowiskach, czy każdego pracownika? Czy osoba, reprezentująca w LGD podmiot gospodarczy, będąca jednocześnie pracownikiem urzędu gminy (ale nie na stanowisku kierowniczym) liczona będzie do grupy interesu publicznego?
Obligatoryjna przynależność do sektora publicznego dotyczy pracowników na kierowniczych stanowiskach

Pytania dotyczące statutów

- 1) Czy na dzień złożenia LSR należy wykazać zmiany statutu w KRS, czy wystarczy tylko potwierdzenie złożenia do KRS zmian w Statucie? Wg nas, zgodnie z pismem z MRiRW z dnia 23.01.2023, moment ujawnienia zmian statutowych w KRS nie powinien ograniczać możliwości złożenia wniosku o wybór LSR – LGD powinno złożyć wniosek w zmianę w KRS najpóźniej w dniu złożenia wniosku o wybór LSR, a ujawnienie zmian w KRS powinno mieć miejsce nie później niż w terminie wyboru LSR.
MRiRW odniosło się do tej kwestii we wspomnianym piśmie z 23.01.2023 r. W związku z tym, stowarzyszenie składające wniosek o wybór LSR i statut, którego zmiany (lub w przypadku nowych LGD – uchwalony statut), nie zostały jeszcze ujawnione w Krajowym Rejestrze Sądowym KRS), zobligowane będzie załączyć wniosek w tym zakresie złożony do KRS. Natomiast ujawnienie tych zmian w KRS powinno nastąpić do momentu wyboru LSR.
- 2) Jak powinny być skonstruowane zapisy w statucie w zakresie podstawy prawnej oraz parytetów w Radzie, aby spełniały wymogi zarówno obecnej, jak i następnej perspektywy?
Zgodnie z interpretacją MRiRW:
Art. 4 ust 4 ustawy RLKS wyraźnie stanowi, że LGD, oprócz organów wymaganych na podstawie art. 11 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach, jest obowiązana posiadać organ, do którego właściwości należy:
a) wybór operacji w rozumieniu art. 2 pkt 9 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz art. 2 pkt 4 rozporządzenia 2021/1060, zwanych dalej „operacjami”, które mają być realizowane w ramach LSR, oraz
b) ustalenie kwoty wsparcia
– zgodnie z art. 34 ust. 3 lit. f rozporządzenia nr 1303/2013 oraz art. 33 ust. 3 lit. d rozporządzenia 2021/1060, zwany dalej „radą”, chyba że w statucie LGD przewidziano, że zadania te należą do właściwości zarządu.
Mając powyższe na uwadze, w statucie LGD powinny się znaleźć aktualne podstawy prawne odnoszące się do przepisów, na podstawie których LGD funkcjonują i spełniają wymagania określone w tym punkcie. Tym samym bieżący statut powinien zostać zaktualizowany tak, aby obejmował podstawy prawne wynikające zarówno z rozporządzenia 1303/2013 jak i rozporządzenia 1060/2021.
- 3) W jaki sposób powinniśmy rozwiązać w statucie kwestie zmian obszarowych w przypadku, kiedy gmina w nowej perspektywie będzie w innej LGD? W statucie mamy informację nt. obszaru działania. Jakie zmiany powinniśmy wprowadzić do statutu, aby spełniał on wszelkie wymagania związane z konkursem na wybór LSR? Obowiązuje nas jeszcze okres programowania 2014-2020 i są przez tę gminę realizowane operacje w ramach LSR. Czy zatem już teraz możemy usunąć ze statutu zapis dot. tej gminy jako obszaru naszego działania?
Jak słusznie zauważono, statut istniejącej już LGD, o ile zostanie wybrana do realizacji LSR w ogłoszonym konkursie, będzie obowiązywał zarówno w ramach perspektywy PROW 2014-2020, jak i perspektywy w której realizowany będzie PS WPR 2023-2027. Nie ma jednak obowiązku, aby statut zawierał określenie gmin wchodzących w skład LGD. Odpowiednie zapisy w tym zakresie powinny znaleźć się w LSR. Biorąc jednak pod uwagę, że w większości statutów określony jest obszar LSR zastosowanie będzie miał zapis §10 ust. 3 pkt. 2 umowy ramowej określający, że zmiana umowy nie może wpływać na zmianę obszaru objętego LSR, wskazanego w §3 ust. 2.
- 4) Czy zanim LGD wystąpi o zmiany statutu można przesłać je do konsultacji w RLKS?
W tym zakresie odpowiedzi zostały udzielone m.in. w części „Wymagania dotyczące tworzenia i funkcjonowania LGD”, jak i w części „Pytania dot. statutów”.

Pytania techniczne dot. przygotowania dokumentacji

- 1) W przypadku gdy wniosek o wybór LSR składany jest bezpośrednio w postaci papierowej, LSR jest wydrukowana w formie uniemożliwiającej samoistną dekompletację (trwale zszyta) - może być zbindowana? mamy dawać do zszycia?
Dopuszczalne jest złożenie LSR zarówno w formie zszytej jak i zbindowanej.

- 2) Wymagania redakcyjno-edytorskie. Na zdecydowanej większości chociażby uczelni stosuje się zasadę, że margines wewnętrzny jest szerszy o 0,5 do 1 cm dla celów trwałego połączenia. Trwale zszyte - tzn. sklejone, zszyte nićmi, a może zszywacz?
- Odpowiedź j.w.
- 3) Czy należy załączyć kopie wszystkich dokumentów potwierdzających partycypacyjny charakter LSR – np. listy obecności ze spotkań, programy spotkań, wzory ankiet internetowych, etc. ...
- Należy załączyć kopie dokumentów potwierdzających partycypacyjny charakter LSR. To LGD decyduje jakie dokumenty przekaże, aby potwierdzić spełnienie tego warunku dostępu.
- 4) Gdzie należy wpisać koszty związane z realizacją planu komunikacji? np. stworzenie newslettera, organizację imprezy, wydarzenia przez LGD?
- W Planie Komunikacji z lokalną społecznością należy określić szacowany budżet działań komunikacyjnych z lokalną społecznością w okresie realizacji LSR podając kategorie wydatków. Na tym etapie nie ma konieczności podawania kosztów jednostkowych.
- 5) Jaki dział w UM zapewnia nam wsparcie merytoryczne - RLKS, DROW,?
- Wsparcie merytoryczne zapewniają poszczególne komórki Urzędu Marszałkowskiego zgodnie z kompetencjami tj.
- w zakresie organizacji konkursu na wybór LSR, Regulaminu konkursu i załączników do Regulaminu - Wydział Koordynacji RLKS.
 - w zakresie Priorytetu 7 Fundusze Europejskie na Rozwój Lokalny FEdKP 2021-2027 – Departament Funduszy Europejskich oraz Departament Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego.
 - w zakresie interwencji LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność w ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 – Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich